

Nordregio

Friske perspektiver på befolkningsnedgang

Smarte tilpasning
for kommuner og
regioner i Norden

Elin Cedergren
Hilma Salonen
Lumi Tomren

NORDREGIO POLICY BRIEF 2025:21

Indhold

Indledning	3
Hvad er smart tilpasning, og hvorfor er det relevant?	4
Foreslåede politiske tiltag for smart tilpasning	6
Konklusion	14
Om projektet	15
Kildehenvisninger	17

Denne publikation er også tilgængelig online: <https://pub.nordregio.org/pb-2025-21-friske-perspektiver-pa-befolkningsnedgang>.

Foto: Miia Itänen

Indledning

Et faldende befolkningstal vil sandsynligvis blive det nye normal mange steder i Europa. Mange kommuner og regioner i de nordiske lande står over for markante udfordringer på grund af ændrede demografiske virkeligheder. På grund af lavere befolkningstal, aldrende befolkninger og en skæv geografisk fordeling af befolkningsudviklinger. Samlet set øger disse demografiske ændringer de eksisterende uligheder, hvilket gør, at nogle kommuner ender med at have en betydelig ulempe med hensyn til økonomisk bæredygtighed, levering af ydelser og udvikling af infrastruktur.

Faldende befolkningstal er blevet kaldt en "uønsket sygdom", som politikere og lokale myndigheder er tilbageholdende med at tage sig af, på grund af en lang tradition for at prioritere vækst (Sousa og Pinho 2015 i Syssner 2015; Heleniak og Sanchez Gassen 2020). Større demografiske tendenser falder imidlertid generelt uden for kommunal kontrol. Derfor bør nationale, regionale og lokale myndigheder også fokusere på strategier, der anerkender og tilpasser sig disse realiteter. Smart tilpasning åbner en mulighed for at nytænke allokeringen af ressourcer, justere leveringen af ydelser og fremme innovative løsninger, der egner sig til de faldende befolkningstal. I stedet for kun at behandle befolkningsnedgangen som et problem, kan smart tilpasning skabe en proaktiv tilgang, der ændrer, hvordan man taler om det, udnytter lokale ressourcer og opbygger lokalsamfundets modstandskraft.

Denne policy brief udforsker de vigtigste principper i smart tilpasning og anvendelsen af dette i politik og praksis. Den undersøger potentielle fremgangsmåder for politiske beslutningstagere og planlæggere i nordiske kommuner, regioner og på nationalt plan til at implementere adaptive strategier.

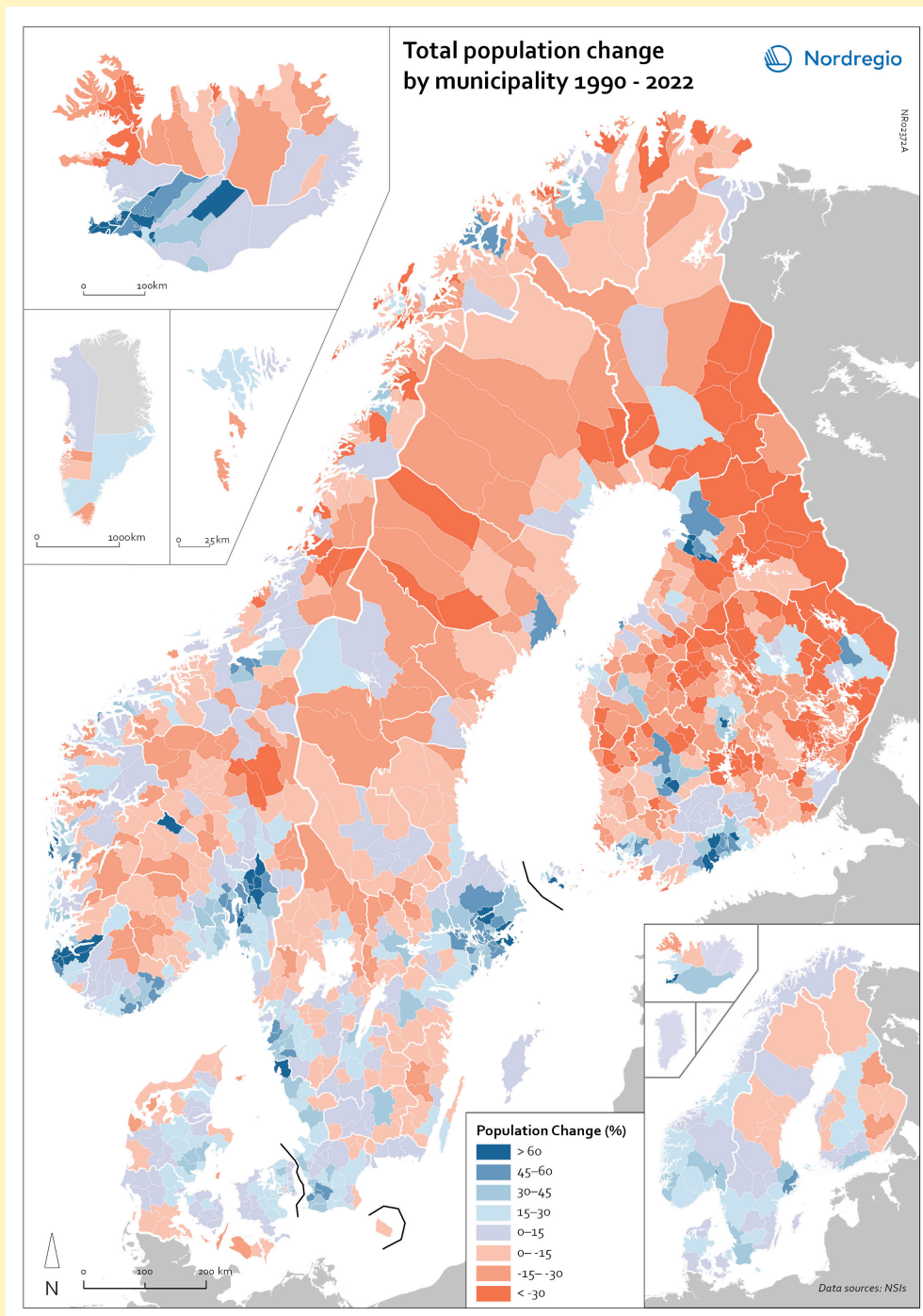
Hvad er smart tilpasning, og hvorfor er det relevant?

Den demografiske udvikling i Norden er præget af en geografisk ubalance. Befolkningstilvæksten har primært koncentreret sig omkring visse store og mellemstore byer og deres opland, mens befolkningsnedgangen spredt sig over større områder. Mange mindre, landlige og/eller tyndt befolkede områder står over for langsigtet befolkningsnedgang, selvom denne tendens ikke er begrænset til landdistrikter (Stjernberg et al., 2024). Kort 1 illustrerer den procentvise ændring i den samlede befolkning for alle kommuner i de nordiske lande fra 1990 til 2022. Denne samlede befolkningsændring inkluderer både naturlig ændring (fødsler minus dødsfald) samt nettoindvandring.

Faldende befolkningstal påvirker kommunernes offentlige ydelser, infrastruktur, indtægter og planlægning. Når befolkningsgrundlaget bliver mindre, falder indtægterne fra skat og gebyrer. De nordiske lande er typisk præget af lange afstande og store landdistrikter, hvilket fører til udfordringer for de kommunale og regionale sektorer. Infrastruktursystemer bliver overdimensionerede i forhold til den nuværende og fremtidige befolkningsstørrelse og dens fordeling, mens forvaltning og geninvesteringer forbliver nødvendige for at opretholde lovpligtige samfundsytelser (Grundel og Magnusson, 2022). Affolkingsområder kæmper desuden med at håndtere tomme bygninger, mens de oplever en mangel på egnede bygninger til specifikke behov (Eliassen et al., 2020). En reduceret arbejdsstyrke, kapacitetsmæssige udfordringer inden for offentlig administration og styring samt uddannelsesplanlægning i en situation med faldende elevtal er andre velkendte udfordringer (Slätmo et al., 2024; Carson et al., 2022). Desuden øges efterspørgslen på ældrepleje og sundhedspleje, efterhånden som den samlede befolkning bliver ældre (Heleniak og Sánchez Gassen, 2020). Endelig kan befolkningsnedgang også påvirke den sociale dynamik og hvordan steder opfattes (Syssner, 2024).

Selvom politiske institutioner på overnationalt, nationalt og regionalt plan håndterer demografisk tilbagegang på forskellige måder (Copus et al., 2021), har nordiske politikere fortsat den etablerede praksis med at planlægge efter befolkningstilvækst (Syssner, 2022). Der findes dog også eksempler i litteraturen på "hybride" tilgange, hvor kommuner eller regioner officielt dedikerer sig til vækst, men inkluderer adaptive elementer i de daglige beslutninger (Kahila et al., 2022; Hagen et al., 2023). I Norden er samarbejde mellem kommuner en almindelig strategi til at fordele ressourcer effektivt, når man skal håndtere udfordringer relateret til befolkningsnedgang. Andre eksempler omfatter optimering af infrastruktur og ydelsesplaner, innovative løsninger på mangel på arbejdskraft og prioritering af de resterende indbyggernes behov (Kahila og Teräs, 2021; Syssner, 2022).

Smart tilpasning som tilgang indebærer proaktiv justering af politikker, ressourcer og tjenester for at tilpasse sig krympende og aldrende befolkninger. Hvis man håndterer demografiske realiteter ved hjælp af adaptive løsninger, kan det åbne op for nye muligheder for kommuner og regioner i skabelsen af byrum, organiseringen af ydelser og samfundsdyamik.

Kort 1: Samlet befolkningsændring per kommune i de nordiske lande, 1990–2022 (1992–2022 for Island på grund af mangel på tilgængelige data før 1992). Det mindre kort i nederste højre hjørne viser den samlede befolkningsændring på regionalt niveau i de nordiske lande.

Foto: Miia Itänen

Foreslåede politiske tiltag for smart tilpasning

Denne policy brief fremlægger handlingspunkter inden for syv politiske områder med henblik på smart tilpasning til befolkningsnedgang i Norden. De politiske handlingspunkter er baseret på 11 workshops, der samlede kommunale, regionale og nationale planlæggere, embedsmænd inden for landdistriktsudvikling, politiske beslutningstagere og eksperter fra Sverige, Finland, Norge, Island og Danmark. Drøftelserne havde til formål at præge de politiske anbefalinger og kulminerede i en fælles nordisk workshop hos Nordregio. Selvom projektet ikke fandt frem til etablerede eller afprøvede strategier til smart tilpasning^[1], giver de politiske handlingspunkter værdifuld indsigt, der kan bruges ved udforskningen af fremtidige adaptive fremgangsmåder i forbindelse med befolkningsnedgang både i og uden for Norden.

1. **Ændring af fortællingen om befolkningsnedgang**
2. **Udvikling af viden om befolkningsnedgang, demografiske ændringer og deres virkninger**
3. **Kommunikativ planlægning og fordelene ved at være lille**
4. **Social infrastruktur og planlægning af arealanvendelse**
5. **Flerniveaustyring og samarbejdstilgange**
6. **Finansiering til langsigtet tilpasning og fremtidsorienteret planlægning**
7. **Politiske reaktioner på befolkningsnedgang kombineret med grøn omstilling**

1. Med undtagelse af det regionale strategiske program for Nordkarelen 2022-2025, der har indført en smart tilpasningstilgang: <https://pohjois-karjala.fi/wp-content/uploads/2023/02/Brochure-POKAT2025-21x21-web.pdf>

Foto: Laura Karlin/norden.org

1. Ændring af fortællingen om befolkningsnedgang

Befolkningsnedgang bliver ofte stigmatiseret, hvilket fører til modvilje mod at tale offentligt om demografisk tilbagegang. Mange kommuner prioriterer stadig politikker, fokuseret på befolkningstilvækst, af frygt for, at hvis de anerkender befolkningsnedgangen, vil det underminere deres popularitet eller politiske støtte. Hvis fokus ændres fra befolkningstilvækst som den primære målestok for succes til trivsel, robusthed og livskvalitet, kan det hjælpe kommunerne med at udvikle fremadrettede strategier, der stemmer overens med de demografiske realiteter forbundet med befolkningsnedgang. Kommuner, der fremhæver fordelene ved at være lille – som f.eks. tættere sammenhold, større styringsfleksibilitet og lettere borgerinddragelse – kan opbygge lokal tiltro til tilpasningstiltag.

Handlinger for lokale og regionale politiske beslutningstagere:

- Anerkend demografiske ændringer i strategiske politikker og sørg for gennemsigtighed omkring udfordringerne og afvejningerne ved befolkningsnedgang.
- Suppler afbødningstiltag med adaptive løsninger, der fokuserer på at opretholde livskvalitet og økonomisk robusthed.
- Inddrag borgere og lokale interessenter i tværsektoriel og fremtidsorienteret styring for at sikre legitimitet og demokratisk støtte til tilpasningstiltag.

Handlinger for nationale politiske beslutningstagere:

- Vejled kommuner og regioner om, hvordan smart tilpasning kan integreres i den langsigtede planlægning.
- Støt oplysningskampagner for at normalisere samtaler om befolkningsnedgang og tilpasning indenfor offentlig politik.

Foto: Mads Schmidt Rasmussen/norden.org

2. Udvikling af viden om befolkningsnedgang, demografiske ændringer og deres virkninger

Kommunerne mangler ofte de detaljerede demografiske data og de komparative indsigter, der er nødvendige for at kunne planlægge effektivt efter befolkningsnedgang. Hvis man styrker dataindsamling, scenarieplanlægning og tværfagligt samarbejde, kan det ruste regioner og kommuner til at forberede sig på demografiske ændringer samt udvikle skræddersyede strategier.

Handlinger for lokale og regionale politiske beslutningstagere:

- Optimer demografisk overvågning og scenarieplanlægning på lokalt og regionalt plan.
- Deltag i læringsnetværk for at udveksle indsigt med andre kommuner og regioner, der står over for lignende udfordringer.

Handlinger for nationale politiske beslutningstagere:

- Sørg for, at finmasket demografisk og territoriemæssig statistik er let tilgængelig for kommunerne. Der er også behov for sammenligningssystemer og analysemetoder på tværs af kommune- og regionsgrænser, da befolkningsnedgang ofte har konsekvenser på tværs af grænserne mellem kommuner og regioner.
- Etabler tværkommunale platforme til datadeling for at øge udvekslingen af viden.
- Støt kommuner og regioner i udviklingen af ekspertise i demografisk analyse for at sikre, at data bedre kan omsættes til praksis.

Foto: Miia Itänen

3. Kommunikativ planlægning og fordelene ved at være lille

Befolkningsnedgang fremstilles ofte negativt i den offentlige debat, hvilket fører til modstand mod tilpasningsstrategier. Dette kan også reducere samfundsengagementet og begrænse mulighederne for proaktiv planlægning og tilpasning. Borgerne kan også give vigtig indsigt i, hvordan steder, der oplever befolkningsnedgang, værdsættes, bruges og opleves, og de potentielle veje fremad.

Handlinger for lokale og regionale politiske beslutningstagere:

- Styrk inddragende planlægningsprocesser for at engagere borgerne, så der skabes og fremmes en følelse af ejerskab og stolthed over lokale og regionale tilpasningsindsatser.
- Udnyt fordelene ved den mindre målestok, som f.eks. fællesskab, livskvalitet etc.

Handlinger for nationale politiske beslutningstagere:

- Støt kapacitetsskabende programmer, der oplærer kommunerne i effektiv medborgerinddragelse og kommunikativ planlægning.

Foto: Miia Itänen

4. Social infrastruktur og planlægning af arealanvendelse

Mange kommuner, der oplever befolkningsnedgang, kæmper med overdimensioneret infrastruktur og faldende tilgang til offentlige ydelser, hvilket resulterer i ineffektivitet og økonomiske byrder. Samtidig kan dårligt planlagt nedskæring af ydelser have en negativ indvirkning på livskvaliteten og samfundsfællesskabet. En strategisk tilgang til arealanvendelse og planlægning af ydelser – som f.eks. multifunktionelle service til ydelser og nye anvendelser af bygninger – kan optimere fordeling af ressourcer og samtidig sikre tilgængeligheden. Investering i offentlige rum, boliger og fællesfaciliteter hjælper med at opretholde levbarheden i områder med befolkningsnedgang.

Handlingstiltag for lokale og regionale politiske beslutningstagere:

- Tilpas arealanvendelse og infrastrukturplaner, så de stemmer overens med de ændrede befolkningsbehov.
- Invester i multifunktionelle knudepunkter til ydelser, der forbedrer tilgængeligheden og samtidig reducerer omkostningerne.
- Udvikl strategiske politikker for bygninger og offentlige rum, der øger livskvaliteten.
- Kortlæg de lokalt tilgængelige ydelser, der er nødvendige for udsatte grupper, der bor fjerntliggende steder, herunder løsninger som mobilitet og transportydelser.

Handlinger for nationale politiske beslutningstagere:

- Sørg for finansieringsmekanismer, der støtter kommuner og regioner i at finde ny anvendelse for infrastruktur.
- Sørg for, at nationale planlægningsrammer giver kommuner og regioner fleksibiliteten til at tilpasse ydelser og arealanvendelse til de demografiske realiteter.

Foto: Miia Itänen

5. Flerniveaustyring og samarbejdstilgange

Befolkningsnedgang følger ikke de administrative grænser, og alligevel konkurrerer kommunerne ofte i stedet for at samarbejde om at tiltrække indbyggere og investeringer. Mange mangler også den institutionelle kapacitet til at håndtere langsigtede strategier effektivt. Stærkere interkommunalt og regionalt samarbejde kan give mere effektiv levering af ydelser, forbedre den politiske koordinering og skabe stordriftsfordele. Nationale regeringer spiller en vigtig rolle i at fjerne lovgivningsmæssige barrierer for samarbejde og i at tilskynde til samarbejde.

Handlingstiltag for lokale og regionale politiske beslutningstagere:

- Skab samarbejdsløsninger til at dele ressourcer, ydelser og administrativ kapacitet på lokalt og regionalt plan.
- Etabler fælles strategiske planlægningsrammer mellem kommuner (og regioner) for at løse fælles udfordringer.

Handlingstiltag for nationale politiske beslutningstagere:

- Sørg for lovgivningsmæssige rammer, der gør det interkommunale og regionale samarbejde lettere, samtidig med at specifikke lokale og regionale særpræg og perspektiver respekteres.
- Giv myndigheder/styrelser, der har ansvar for den regionale udvikling, støtte til at hjælpe kommuner med at implementere adaptive strategier.

Foto: Elin Cedergren

6. Finansiering til langsigtet tilpasning og fremtidsorienteret planlægning

Finansieringsmekanismer prioriterer ofte befolkningstilvækst, hvilket gør det vanskeligt for kommuner at skaffe økonomisk støtte til adaptive tiltag. Fleksible finansieringsstrukturer, der understøtter tilpasning – i stedet for at være bundet til vækstmålinger – kan give kommuner mulighed for at investere i bæredygtige løsninger. Nationale politikker bør tilskynde til planlægning, der er baseret på langsigtede scenarier, for at fremtidssikre lokale udviklingsstrategier.

Handlingstiltag for lokale og regionale politiske beslutningstagere:

- Sørg for, at lokale budgetter afspejler langsigtede tilpasningsbehov i stedet for kortsigtede løsninger.
- Udnyt regionalt samarbejde til at sikre fælles finansiering af delte ydelser og infrastruktur.

Handlingstiltag for nationale politiske beslutningstagere:

- Etabler langsigtede tilpasningsorienterede finansieringsordninger til at støtte kommuner og regioner, der går væk fra modeller baseret på befolkningstilvækst.
- Giv startfinansiering til levende laboratorier baseret på smart tilpasning, så kommunerne kan afprøve og implementere tilpasningsstrategier i større målestok.
- Sørg for, at nationale finansielle udligningssystemer tager højde for de specifikke udfordringer i kommuner og regioner med faldende befolkningstal.

Foto: Miia Itänen

7. Politiske reaktioner på befolkningsnedgang kombineret med grøn omstilling

Smart tilpasning skal være tæt integreret med andre vigtige omstillinger, som nordiske kommuner og regioner står over for i dag, såsom den grønne og den digitale omstilling. Hvis smart tilpasning afstemmes med politikker for bæredygtig udvikling, kan det skabe synergier, der styrker begge initiativer. Det kan for eksempel gøre en stor forskel for dem, der bliver i området med befolkningsnedgang, hvis de kan se, at kommunen deltager aktivt i fremtidsrettede tiltag, selvom de ikke er vækstorienterede. Deltagelse i aktiviteter relateret til den grønne og den digitale omstilling kan også hjælpe med at diversificere job- og uddannelsesmulighederne i området. Smart tilpasning afstemt med den grønne og den digitale omstilling afhænger imidlertid af et inkluderende design og af, at man kan opnå stedbaserede fordele.

Handlingstiltag for lokale og regionale politiske beslutningstagere:

- Sørg for bæredygtig udnyttelse af lokale naturressourcer til lokal og regional udvikling, og udforsk skattemæssige muligheder på lokalt niveau for at bevare flere fordele ved investeringer og ny udvikling.
- Deltag i nye netværk og muligheder forbundet med den grønne omstilling for at fremme en følelse af planlægning for fremtiden.

Handlingstiltag for nationale politiske beslutningstagere:

- Giv vejledning og støtte til kommuner og regioner for at hjælpe dem med at integrere smart tilpasning med digital og grøn omstilling i deres langsigtede planlægning.
- Støt politikker, der sikrer, at lokale ressourcer kommer kommunerne bedre til gode, hvorved den lokale økonomiske robusthed og levbarhed øges.
- Skab politikker, der fremmer digital forbindelse og decentraliserede beskæftigelsesmuligheder, så indbyggerne får mulighed for at blive i landdistrikterne.

Foto: Elin Cedergren

Konklusion

Nøgleemner, der er blevet identificeret, handler om vigtigheden om at redefinere succes til at omfatte social trivsel, aktiv deltagelse i lokalsamfundet og miljømæssig bæredygtighed. Workshops lagde vægt på behovet for sammenhængende og fleksible planlægningstilgange, der integrerer realistiske befolkningsprognoser og scenarieplanlægning. En vej frem er at integrere smart tilpasning med den grønne omstilling i den langsigtede regionale og kommunale planlægning.

Samarbejde mellem kommuner og tilstrækkelig arbejdskraft er fortsat afgørende for forbedringen af både levering af ydelser og styring. Regionale og nationale politikker bør støtte interkommunalt samarbejde og give finansiering, der fokuserer på tilpasning og forbedring af livskvalitet i stedet for befolkningsvækst. Medborgerindflydelse og investering i social infrastruktur er afgørende for at opbygge politisk kapital og fremme vellykkede, lokalt forankrede metoder til at imødegå befolkningsnedgang. Multifunktionelle servicefaciliteter og digitale løsninger kan være potentielle muligheder for at øge effektiviteten og tilgængeligheden.

Projektet konkluderede, at smart tilpasning giver regioner og kommuner mulighed for at udnytte de muligheder, der er til stede i demografiske omstillinger. Her er en politisk indsats på nationalt niveau afgørende for proaktive og sammenhængende tilgange. Kommuner med faldende befolkningstal har potentiale til at gå forrest i tilpasningen til befolkningsnedgang ved at udnytte deres ressourcer til at forbedre indbyggernes liv.

Om projektet

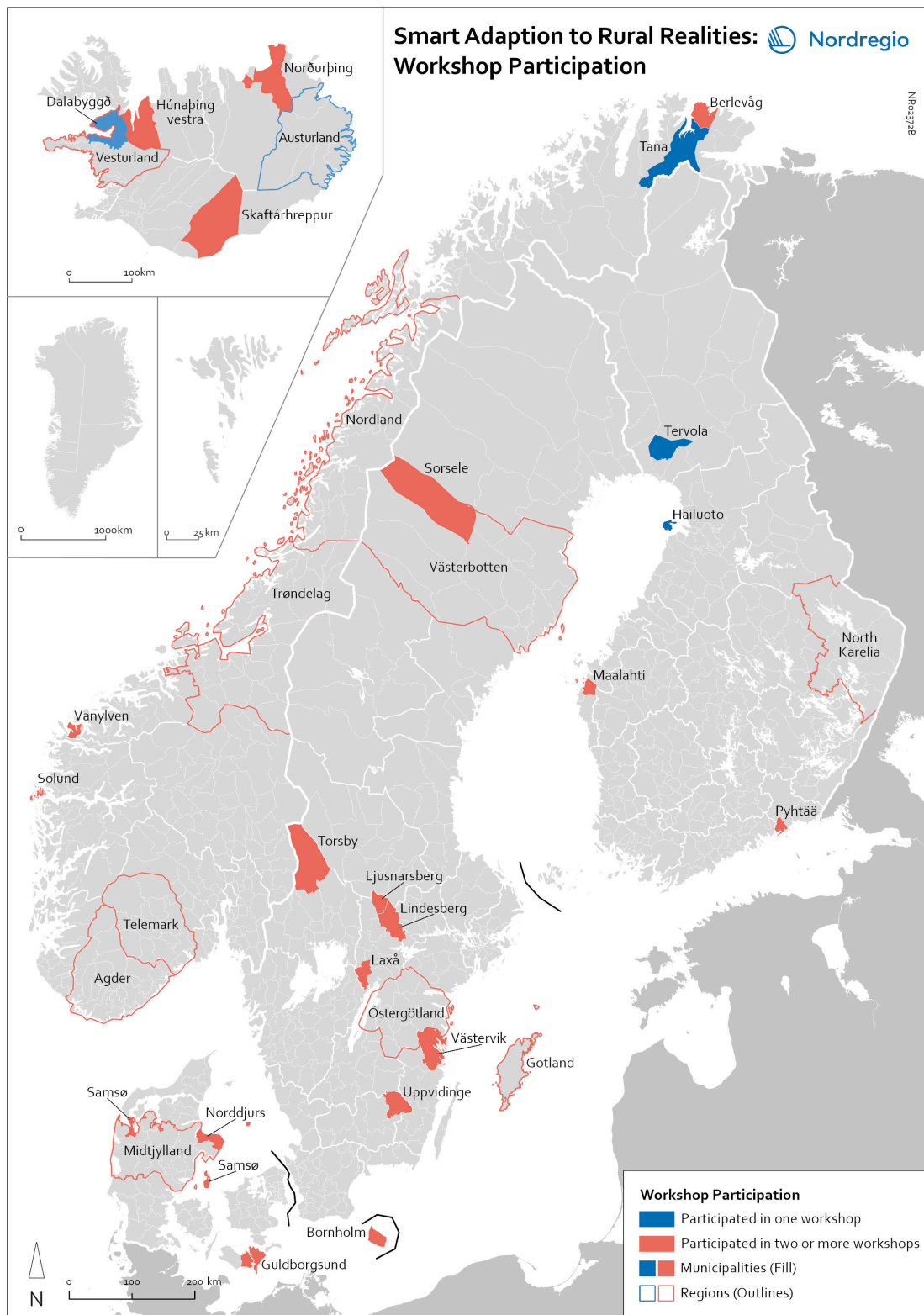
Denne policy brief er blevet udarbejdet i forbindelse med projektet "Smart Adaptation to Rural Realities: Approaches and Practices in Nordic Municipalities and Regions" (2023-2025). Det primære formål med projektet er at identificere og beskrive smart tilpasning og de styringsmæssige konsekvenser i Norden. Desuden stræber projektet efter at fremme vidensdelingen vedrørende potentielle strategier for smart tilpasning mellem nordiske kommuner, regioner og lande.

Researchaktiviteterne omfattede en gennemgang af nordisk og europæisk litteratur om befolkningsnedgang og smart tilpasning, publiceret i tidsskrifter og af forskningsinstitutioner, offentlige myndigheder og foreninger. Der blev desuden gennemført en baggrundsundersøgelse af nordiske politikker vedrørende udviklingen i regioner og landdistrikter samt nationale støtteinitiativer, der omhandler befolkningsnedgang. Der blev arrangeret ti landespecifikke workshops (2023-2024) med deltagelse af kommunale repræsentanter, regionale og nationale embedsmænd og eksperter samt lokale politikere fra Sverige, Finland, Norge, Island og Danmark. Der blev desuden afholdt en fysisk nordisk workshop hos Nordregio med deltagere fra alle landenes netværk, hvor man drøftede udfordringerne forbundet med befolkningsnedgang, lokale og regionale udviklingspotentialer ud over befolkningstilvækst og foreslog adaptive muligheder for at håndtere befolkningsnedgangen på forskellige niveauer.

Deltagerne i workshopperne blev udvalgt baseret på kommuner med størst befolkningsnedgang (1990–2022), med fokus på de ti kommuner per land med størst procentvis tab. Regioner blev udvalgt ud fra deres sammensætning af krympende kommuner. Mens de fleste af de udvalgte kommuner oplevede en konsekvent nedgang, blev yderligere kommuner med mindre nedgang udvalgt. Nogle havde også en lille befolkningstilvækst i de valgte år. Udvælgelsen blev designet til at afspejle en række forskellige erfaringer og perspektiver på demografiske udfordringer. Mangfoldighed i form af geografi, størrelse og demografi blev prioriteret, selvom resultatet hælder mod kommuner, der er mindre i befolkning, men dækker større geografiske områder.

Tak

Resultaterne og de politiske handlingspunkter i denne policy brief blev udviklet i Nordregios regi på baggrund af bidrag fra workshopdeltagerne. Vi vil gerne takke repræsentanterne fra kommuner, regioner, myndigheder og ministerier på nationalt niveau samt de politiske eksperter, der deltog aktivt i workshops og bidrog med deres indsigt og viden gennem hele projektet.

Kort 2: Dette kort viser, hvilke kommuner og regioner i Sverige, Norge, Finland, Danmark og Island der deltog i projektets workshops. Signaturforklaringen angiver det antal gange, hver kommune eller region havde en eller flere deltagende repræsentanter.

Kildehenvisninger

Copus, A., Kahila, P., Dax, T., Kovács, K., Tagai, G., Weber, R., Grunfelder, J., Meredith, D., Ortega-Reig, M., Piras, S., Löfving, L., Moodie, J., Fritsch, M., & Ferrandis, A. (2021). European shrinking rural areas: Key messages for a refreshed long-term European policy vision. *TERRA. Revista de Desarrollo Local*(8), 280-309. <http://dx.doi.org/10.7203/terra.8.20366>

Qvist Eliassen, S., Ormstrup Vestergård, L., Sigurjónsdóttir, H., Turunen, E., & Penje, O. (2020). Rural housing challenges in the Nordic region. *Nordregio Report 2020:7*. <http://doi.org/10.6027/R2020:7.1403-2503>

Grundel, I., & Magnusson, D. (2022). Planning to grow, planning to rock on – Infrastructure management and development in shrinking municipalities. *European Planning Studies*, 31(6), 1184–1202. <https://doi.org/10.1080/09654313.2022.2108311>

Hagen, A., Higdén, U., & Övervåg, K. (2023). Planning to meet challenges in shrinking rural regions: Towards innovative approaches to local planning. *Fennia - International Journal of Geography*, 200(2), 175–190. <https://doi.org/10.11143/fennia.119752>

Heleniak, T., & Sanchez Gassen, N. (2020). The demise of the rural Nordic region? Analysis of regional population trends in the Nordic countries, 1990 to 2040. *Nordic Welfare Research*, 5(1), 40-57. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-4161-2020-01-05>

Kahila, P., & Teräs, J. (2021). Mitä on älykäs sopeutuminen? Valtioneuvoston kanslia, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan artikkelisarja 26/2021 (policy brief). <https://tietokayttoon.fi/documents/1927382/2116852/26-2021-Mit%C3%A4+on+%C3%A4lyk%C3%A4s+sopeutuminen.pdf/a1314c89-f051-8d1b-5bc2-1cce3bbb5690/26-2021-Mit%C3%A4+on+%C3%A4lyk%C3%A4s+sopeutuminen.pdf?t=1633947450947>

Kahila, P., Hirvonen, T., Jolkkonen, A., Kurvinen, A., Lemponen, V., Makkonen, T., Rautiainen, S., Copus, A., Teräs, J., Turunen, E., Lebbing, J., Vester, L., & Meijer, M. (2022). Mitä on älykäs sopeutuminen? Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnon julkaisusarja 2022:42. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164165/VNTEAS_2022_42.pdf

Stjernberg, M., Vasilevskaya, A., & Penje, O. (2024). Towards a grid-based Nordic territorial typology: A new tool for spatial analysis across the urban-rural continuum. *Nordregio Report 2024:9*. Nordregio, Stockholm. <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1845364/FULLTEXT01.pdf>

Sousa, S., & Pinho, P. (2015). Planning for shrinkage: Paradox or paradigm. *European Planning Studies*, 23(1), 12-32.
<https://doi.org/10.1080/09654313.2013.820082>

Syssner, J. (2015). Planning for shrinkage? Policy implications of demographic decline in Swedish municipalities, *Journal of Depopulation and Rural Development Studies*. <https://doi.org/10.4422/ager.2015.14>

Syssner, J. (2018). Dealing with urban and rural shrinkage: Formal and informal strategies. In G.-J. Hospers & J. Syssner (Eds.), *Dealing with urban and rural shrinkage*. LIT Verlag.

Syssner, J. (2022). What can geographers do for shrinking geographies? *Fennia*, 200(2), 98–119. <https://doi.org/10.11143/fennia.120536>

Om denne udgivelse

Friske perspektiver på befolkningsnedgang: Smarte tilpasning for kommuner og regioner i Norden

Elin Cedergren, Hilma Salonen & Lumi Tomren

Denne policy brief fremlægger resultater fra projektet "Smart adaptation to Rural Realities: Approaches and Practices in Nordic Municipalities and Regions". Den er baseret på en gennemgang af nordisk og europæisk litteratur om befolkningsnedgang, en baggrundsundersøgelse om politikker vedrørende udvikling i regioner og landdistrikter samt interviews med eksperter. Projektet omfattede workshops med deltagelse af kommunale, regionale og nationale repræsentanter fra Sverige, Finland, Norge, Island og Danmark. Policy briefen udforsker strategier til smart tilpasning for at imødegå demografiske ændringer, med fokus på revurdering af allokeringen af ressourcer, justering af leveringen af ydelser og fremme af innovative løsninger for befolkninger, der oplever nedgang. Den inkluderer politiske overvejelser for lokale, regionale og nationale politiske beslutningstagere i Norden vedrørende potentialet ved at bruge adaptive strategier til at håndtere demografiske forandringer.

Nordregio Policy Brief 2025:21

ISSN: 2001-3876

<http://doi.org/10.6027/PB2025:21.2001-3876>

© Nordregio 2025

Kommunikation og layout: Miia Itänen, Nordregio

Kort: Daniel Pils, Nordregio

Forsidefoto: Carl Tronders/Unsplash

Foto: Miia Itänen, Elin Cedergren, Laura Karlin/norden.org, Mads Schmidt Rasmussen/norden.org

Nordregio

Nordregio er et førende nordisk og europæisk forskningscenter for regional udvikling og planlægning, grundlagt af Nordisk Ministerråd i 1997. Vi bedriver løsningsorienteret og anvendt forskning, der adresserer aktuelle problemstillinger både fra et forskerperspektiv og fra politikernes perspektiv og interesser. Nordregios forskning udføres på internationalt, regionalt og lokalt niveau og dækker et stort geografisk område, med fokus på Norden, Østersøregionen, Europa og Arktis.

Nordregio

Holmamiralens Väg 10

Skeppsholmen

Stockholm, Sverige

www.nordregio.org